

mi népünköl», »Decsanszki, szerb király halála«, »A borbély«, »A házi kém«, »Egy zsidó család«, »Dr. Faust házispikája« (Utolsó műve). Neje: Szakonyi Adél, színésznő, Szakonyi Lajos, pápai alispán leánya, sz. 1840-ben, megh. Pápán, 1893. november havában. 1858. október 21-én lépett a színpályára Hegedűs Lajosnál. Leánya: Vágó Istvánné, Berzsényi Margit, drámai színésznő, sz. 1863-ban. 1880-ban lépett színpadra Balogh Györgynél. Hoszszabb ideig működött Komjáthy János kassai társulatánál. Onnan a Budai Színkörhöz szerződött, rövid ideig a Vígszínház tagja is volt. 1924. szept. havától a Renaissance Színház tagja. 1927-ben a Belvárosi Színház szerződtette.

Besse Miklós, színész, sz. 1905. jan. 19-én, *Debrecenben*. Színpályára lépett 1928. szept. 1-én.

Bessenyei György, (nagy-bessenyei), költő, m. kir. testőr, a báró Orczy Lőrinc, Barcsay Ábrahám, Báróczy Sándor és Ányos Pál társaságában a »francia iskola« megalapítója és vezére, sz. 1742-ben, *Bercelen*, megh. 1811. jan. 28-án, *Berettyókovácson*. Nyolcéves korában a sárospataki kollégiumban tanult, majd atyja oldala mellett a latin nyelvet sajátítja el. 1765-ben Bécsbe ment a m. kir. testőrséghez. Itt kezdett tanulni és évekig tartó szorgalommal foglalkozott a tudományokkal és megtanulta a német és francia nyelvet is; 1768. év végén és 1769. elején Olaszországba utazott. Betegsége miatt mint gárdahadnagy vált meg a testőrségtől, de továbbra is Bécsben maradt és az irodalomnak élt, a magyarországi négy ref. superintendentiának ügynöke lett 2000 frt fizetéssel. 1779. aug. 15-én a református vallásról a kath. hitre tért át és az udvari könyvtárnál tiszteletbeli másodőri hivatalt kapott, majd József császár megvonván tőle a kegyelmeidjait, 1782-ben szüleihez költözött Bercelre, onnan Berettyókovácsra és ott hunyt el. Színművei: »Ágis tragédiája«, színmű 5 felv.-ban, Bécs, 1772, »Agiáris« keserve, (az előbbinek folytatása), színikép, »Hunyady László«, trag. 3 játékban, (versben), Bécs, 1772; »A philosophus«, (L. o.) vj. 5 felv., Destouches nyomán, színre került 1792-ben.

Nyomtatásban megjelent 1777-ben; (A kolozsvári színtársulat a Magyar Színházban bemutatta 1912. máj. 3-án); »A hármas vitézek« (Voltaire: »Le triumpvirat«-ja után, ford. 1779-ben), »Attila és Buda tragédiája«, trag. Pozsony, 1787. »Laisz vagy az erkölcsi makacs«, verses vj. 5 felv., 1799. (L. o.) Emléksobrárt 1899. máj. 9-én leplezték le ünnepélyesen, Nyíregyházán. Az emlékmű Kallós Ede alkotása.

Bessenyei Lajos, színész, sz. 1860-ban, *Ermihályfalván*. Színpályára lépett 1877-ben, Temesváry Lajosnál.

Bessenyei Mari, színésznő, sz. 1866-ban *Nagypacalon*, Szilágy m. Színpályára lépett 1883. okt. 1-én, Kolozsváron.

Bessenyei Miklós, színész sz. 1863-ban, *Nagypacalon*. Színpályára lépett 1879. okt. 10-én, Kolozsvárott.

Beszéd. (A színész beszéde). A színpadi beszédre vonatkozólag van egy elv, amely a legigazibb színészi paradoxok közül való. A színésznek annyira be kell tanulnia szerepszövegét, hogy a színpadon azt az illúziót keltse, mintha sohasem tanulta volna, hanem a szavak abban a pillanatban történnek föl a lelkéből s az ő legsajátabb szavai volnának. Ezt a közvetlenséget (e magyar szó kitűnően fejezi ki, hogy a színész és szöveg között nincs semmi válaszfal, tehát semmi betanultság, semmi mesterkéltetés), némely színész nagyon olcsó módon éri el. Tudniillik csakugyan nem tanulja meg szerepét. Ilyenkor a rögtönzéshez fordul, vagy ahogy színpadi nyelven szokták mondani: stilizál s esetleg önkénytelenül közvetlenül is hat, de viszont akárhányszor megesik, hogy a rögtönzés kísül s kizökkenti a nézőt az illúzióból, mert nem az alakot látjuk többé, hanem a színészt, aki ügyesen tudott magán segíteni. A színésznek azt a momentumot, hogy a betanult szerepet valóban el is sajátították, tehát, hogy a költő szavai átmentek a vérükbe, azzal fejezik ki, hogy: megérett a szerep.

Vannak természetesen színészek, akik a szerepérés küszöbén túl sem beszélnek a színpadon, hanem előadnak, magyaráznak, vagy szónokolnak. Az a színész, aki előad,